

Nyíregyházi Törvényszék
1.Pk.21.809/2015/6. szám

A Nyíregyházi Törvényszék a *Plószné dr. Sallai Margit ügyvéd által képviselt I.-IV. r., kérelmezőknek – a Csernátoni István HVB elnök által képviselt Záhony Helyi Választási Bizottság (4625 Záhony, Ady Endre út 35.) kérdés hitelesítése tárgyában meghozott 1/2015. /XII.07./ számú HVB határozatának felülvizsgálata* iránt indult nemperes eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

V é g z é s t

A törvényszék Helyi Választási Bizottság 1/2015. /XII.07./ számú határozatát megváltoztatja és a kérdés hitelesítését megtagadja.

Az eljárási illetékét az állam viseli.

A kérelmező jogosult a lakóhelye szerinti illetékes adóhatóságtól 10.000 (Tízezer) forint eljárási illeték visszaigénylésére.

A végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Záhony Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) az 1/2015. /XII.07./ határozatában hitelesítette a szervező által népszavazásra javasolt alábbi kérdést: „Egyetért-e Ön azzal, hogy Záhony Város Önkormányzata a kulturális szolgáltatás (különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; a helyi közművelődési tevékenység támogatása) ellátása érdekében, a Záhony, József Attila út 36. szám alatt lévő Művelődési Ház zavartalan, ésszerű és gazdaságos működése érdekében az Önkormányzat fenntartsa a MÁV Zrt. és a VOKE (Vasutas Országos Közművelődési és Szabadidő Egyesület) között korábban fennálló jogviszonyt?”

A HVB határozatában megállapította, hogy a kérdés a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban Nsztv.) 32.§ (2) bekezdésében meghatározott, helyi népszavazás tilalmazásával kapcsolatos témaköröket közvetlenül nem érinti. Az Nsztv. 39.§ (1) bekezdése értelmében megállapította, hogy a népszavazásra jogosult polgárok egyértelműen tudnak válaszolni a feltett kérdésre, és a helyi népszavazás eredménye alapján a képviselő testület el tudja dönteni, hogy terheli-e döntéshozatali kötelezettség, és ha igen milyen döntés meghozatalára köteles.

Helyi népszavazás olyan helyi közügyben tartható, mely a helyi önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik. E körben értelmezte Magyarország Alaptörvénye 31. cikk (1) és

(2) bekezdését, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény (a továbbiakban: Mötv.) 4. §-át, a 2.§ (2) bekezdését.

A helyi közügy tartalmának meghatározása kapcsán hivatkozott a Fővárosi Törvényszék 3.Kpkf.670338/2014/2. számú végzésében írtakra is.

A HVB álláspontja szerint a helyi népszavazás kitűzésére irányuló kezdeményezés olyan kérdést érint, mely a helyi közösségre lényeges kihatással van, tekintettel arra, hogy Záhony múltjában jelentős szerepet töltött be, továbbá a településen lakó emberek életének szinte szerves részévé vált a vasút, illetve a Vasutas Országos Közművelődési és Szabadidő Egyesület által működtetett kulturális intézmény. Ezért helyi népszavazás tartható, ugyanis a népszavazásra feltenni kívánt kérdés helyi közügynek minősül.

A kérelmezők felülvizsgálati kérelmükben kérték, hogy a törvényszék az 1/2015. /XII.07./ számú HVB határozatot változtassa meg, a kérdés hitelesítését utasítsa el, és marasztalja a szervezőt az eljárás költségeiben.

A felülvizsgálati kérelmet a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban:Ve.) 223. § (3) bekezdés a) és b) pontjára alapította, hivatkozott az Alaptörvény 31.cikk (2) bekezdésére, az Nsztv. 32.§ (1) és (2) bekezdésében írtakra, a 39. § (1) bekezdésére, a 41.§ (1) bekezdésére.

Álláspontjuk szerint a HVB által hitelesített kérdés nem felel meg az előzőekben hivatkozott rendelkezéseknek.

A kérdés oly módon került megfogalmazásra, hogy abból nem állapítható meg sem a válaszadó, sem az önkormányzat képviselő testülete számára, hogy konkrétan milyen jogviszonyt kellene az önkormányzattól jogilag független jogi személyek (MÁV Zrt. és VOKE) között fenntartani Záhony Város Önkormányzatának, és milyen módon (milyen jellegű döntéssel) tudna fenntartani az Önkormányzat egy tőle jogilag függetlenül jogi személyek közötti olyan jogviszonyt, mely korábban is harmadik személyek között állt fenn.

A kérdés megfogalmazása azt sugallja, hogy az Önkormányzatnak módjában áll a MÁV Zrt. mint gazdasági társaság és a VOKE mint egyesület közötti jogviszonyokat létrehozni, módosítani, vagy megszüntetni.

Hivatkoztak arra is, hogy a kérdés úgy került megfogalmazásra mintha a művelődési ház önálló szervezet, intézmény vagy jogi személy lenne, azonban az nem önkormányzati intézmény, nem jogi személy hanem egy Záhony város önkormányzatának tulajdonában álló épület, mely helyet ad közművelődési, és oktatási, illetve alkalmanként egyéb jellegű tevékenységnek.

A kérelmezők szerint aggályos a kérdés megfogalmazása abból a szempontból is, hogy a kérdésre adandó válasz eldöntése során mely szempontnak kell elsődlegesen érvényesülnie a kulturális szolgáltatás ellátásának, vagy a művelődési ház zavartalan, ésszerű, és gazdaságos működésének ugyanis e két szempont nem feltétlenül érvényesíthető egyidejűleg.

Véleményük szerint nem a lehet a kérdésre egyértelműen válaszolni.

Érvényes és eredményes népszavazás esetén a képviselő-testület nem tudná egyértelműen eldönteni, hogy milyen döntéshozatali kötelezettség terheli, így a kérdés nem felel meg az Nsztv. 39.§ (1) bekezdésében foglalt egyértelműség követelményének.

Szerintük a „helyi közművelődési tevékenység támogatását” az Nsztv. 32.§ (2) bekezdésében

meghatározott, népszavazásra tiltott tárgykörökbe ütközik.

A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

A törvényszék az Nsztv. 57. § (1) é (3) bekezdésében megfogalmazott hatáskörében eljárva nemperes eljárásban, elsősorban a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel vizsgálja a HVB határozatát.

A helyi önkormányzás a helyi közügyekben demokratikus módon, széleskörű nyilvánosságot teremtve kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot. (Mötv. 2.§ (2) bekezdése)

A helyi önkormányzat – a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével – önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat – és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges. (Mötv. 10.§ (2) bekezdése)

Az Mötv. 13. § (1) bekezdés 7. pontjában a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok között felsorolja a kulturális szolgáltatást, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása, filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása feladatokat.

Az Nsztv. 32. § (2) bekezdés a) pontja szerint nem lehet helyi népszavazást tartani a költségvetésről.

Nem értett egyet a törvényszék a felülvizsgálati kérelemnek azzal a részével (3.oldal utolsó előtti bekezdés) hogy a helyi közművelődési tevékenység támogatása kérdéskör az Nsztv. 32.§ (2) bekezdésben meghatározott tiltott tárgykörbe ütközne.

A kérdés ugyanis nem az önkormányzat költségvetéséről, vagy azzal kapcsolatban tesz fel kérdést, a jogszabályi tilalom pedig nem jelenti azt, hogy azt kiterjesztő módon értelmezve a költségvetést közvetetten érintő kérdések feltevését is megtiltáná.

Helytállóan hivatkoztak viszont a kérelmezők arra, hogy a kérdés az Nsztv. 39. § (1) és (2) bekezdéseibe ütközik. E jogszabályhely értelmében a helyi népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni, továbbá a helyi népszavazás eredménye alapján a képviselő-testület el tudja dönteni, hogy terheli-e döntéshozatali kötelezettség és ha igen milyen döntés meghozatalára köteles. A helyi népszavazásra javasolt kérdés nem tartalmazhat szeméremszértő vagy más módon megbotránkoztató kifejezést.

A kérdés hitelesítése kapcsán az Nsztv. 40.§ (1) bekezdésében foglalt feltételeket a Helyi Választási Iroda vezetője vizsgálja és amennyiben a feltételeknek megfelel a kérdés akkor a Helyi Választási Bizottság elé terjeszti.

A Helyi Választási Bizottság a kérdést akkor hitelesíti, ha az a népszavazás kezdeményezéséről szóló törvényben a kérdéssel szemben támasztott követelményeknek megfelel.

A kérdés a célok megfogalmazása tekintetében beágyazott mondatot tartalmaz.

A beágyazott mondat elhagyásával a kérdés lényegében az, hogy „egyetért-e ön azzal, (...) hogy az

Önkormányzat fenntartsa a MÁV Zrt. és a VOKE (Vasutas Országos Közművelődési és Szabadidő Egyesület) között korábban fennálló jogviszonyt?”

A kérdés hitelesítés szempontjából jelen esetben mellékes az, hogy minek az érdekében kellene egyetérteni azzal, hogy az Önkormányzat fenntartsa a MÁV Zrt. és a VOKE között korábban fennálló jogviszonyt.

Ahogy azt a felülvizsgálati kérelem is tartalmazza, az Önkormányzatnak nincs joga arra, hogy tőle elkülönült jogi személyek közötti jogviszony fennállásáról döntsön, a kérdés nem tartozik a helyi közügy körébe és nem tartozik népszavazásra sem.

A hitelesítés körében nem vehető figyelembe az, hogy a kérdés felvetésekor a szervező részére nehézséget jelenthetett a jogviszony alanyait körülhatárolni, valamint a szerződéskötés időpontját meghatározni, és az sem bír jelentőséggel, hogy a szervező miért használta azt a kifejezést, hogy a MÁV Zrt. és a VOKE között korábban fennálló jogviszonyt.

A kérdés megfogalmazása kapcsán alapkövetelmény az egyértelműség, mert a helyi népszavazás eredménye alapján a képviselő-testület csak így tudja eldönteni, hogy van-e döntéshozatali kötelezettsége és ha igen milyen döntés meghozatalára köteles, vagy milyen döntést vállal önként.

Ezért a kérdésnek mindenki számára világosan megfogalmazottnak, érthetőnek kell lenni anélkül, hogy ahhoz kiegészítő magyarázatokat kellene fűzni.

Az egyértelműség követelménye megkívánja, hogy a kérdés megfeleljen a magyar nyelv nyelvtani szabályainak, a választópolgárok értsék, lássák át a kérdés lényegét, jelentőségét az elérni kívánt cél érdekében.

Mivel a HVB által hitelesített kérdés nem felel meg az Nsztv. 39. § (1) bekezdésében írt egyértelműség követelményének, ezért a törvényszék a rendelkező rész szerint döntött, a HVB törvénysértő határozatát megváltoztatta és a hitelesítést megtagadta.

Az Nsztv. 1. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ve. 228. § (2) bekezdése értelmében a bíróság a felülvizsgálat iránti kérelemről a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) közigazgatási perekre vonatkozó rendelkezéseit (XX. fejezet) kell az e törvényben foglalt eltérésekkel megfelelően alkalmazni.

A törvényszék a Ve. 229. § (2) bekezdése értelmében a kérelemről nem peres eljárásban három hivatásos bíróból álló tanácsban határozott.

Az illetékekről szóló 1990.évi XCIII. törvény (Itv) 43. § (7) bekezdése szerint a közigazgatási nem peres eljárások illetékének mértéke 10.000 Ft.

A HVB határozata tévesen tartalmazza, hogy a bíróság előtti felülvizsgálati eljárás tárgyi illetékmentes. Az Itv. 33.§ (2) bekezdés 1. pontja a közigazgatási eljárásban irányadó, az a bírósági eljárásra nem vonatkozik.

Az illetéket a kérelmezők a törvényszék felhívására megfizették az Itv. 43.§ (7) bekezdésének megfelelően.

A kérelem eredményre vezetett, erre tekintettel az eljárási illetéket az állam viseli a 6/1986. /VI.26./ IM. rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a alapján.

Az állam illetékviselési kötelezettsége miatt a kérelmezők a lerótt eljárási illeték visszatérítését kérhetik.

Mivel a szervező a jelen eljárásban nem volt résztvevő fél, őt az illetékben megjelenő költség megfizetésére kötelezni nem lehetett.

A törvényszék végzése elleni további jogorvoslati lehetőséget az Nsztv. 57.§ (3) bekezdése kizárja.

Nyíregyháza, 2016. február 1.

Krajcsovics Józsefné dr. Illés Ibolya tanácselnök sk.

Dr. Petrov Ágnes törvényszéki bíró sk.

Dr. Herczku Zsolt törvényszéki bíró sk.

